



Didier Vanderslycke, Isaak Dieleman en Maya Maes



# EEN **ZWEEPPARTIJ** VAN TWEE MILJOEN MENSEN

---

*Maatschappelijke verandering vraagt tijd. En tijd is wat politici niet meer lijken te hebben. De waan van de dag staat een langetermijnvisie en dito beleid in de weg. Participatie doet de rest. Wat betekent dit voor organisaties die van maatschappelijke verandering hun bestaansredenen maken? Ligt het terrein open om onze collectieve kracht om te zetten in collectieve macht?*

---

*“Ik ben gestopt met erop te rekenen dat politici met oplossingen komen, maar we moeten ze blijven bespelen en zelf een machtsbasis ontwikkelen om de macht te laten kantelen.”*

*Die uitspraak noteerden we op ons Wascabi-event. Ervaren jullie dit in de praktijk?*

**DIELEMAN:** “Ik ben toch geregeld gefrustreerd over de kortzichtigheid van het beleid. Ik moet moeite doen om mijn vertrouwen in de politiek te behouden en binnen het systeem te blijven proberen voor verandering te zorgen.”

**VANDERSLYCKE:** “Voor mij begint het al met de grote groep mensen die machteloos is in deze democratie. Het groeiend deel van de bevolking dat geen Belg is en dat niet zomaar mag meestemmen. Het sociaal-cultureel werk moet voor hen

een plaats afdwingen, maar daar is weinig interesse voor. Het beleid zelf is naar mijn ervaring meer en meer in handen van communicatiemedewerkers. Je moet communiceren over je verhalen, over de impact die je hebt, maar communicatie mag niet in de plaats treden van democratische besluitvorming.”

**MAES:** “In Brussel zien we bij het circulatieplan hoe politieke partijen zich mengen met burgeracties. Politici, ga toch niet stoken! Met BRAL proberen wij terug te keren naar ideeën en burgers inhoudelijke wapens te geven, zodat ze via citizen lobbies politici dwingen om zich echt uit te spreken. Pas op, politiek en burgerverenigingen kunnen elkaar ook versterken.”

*Je zou inderdaad kunnen zeggen dat het fijn is dat ze zich betrokken voelen, want zij zitten toch in de cockpit?*

## DE GESPREKSPARTNERS



### / ISAAK DIELEMAN

manager Afdelingswerking en Communicatie Landelijke Gilden, een sociaal-culturele vereniging voor gezinnen op het platteland

### / DIDIER VANDERSLYCKE

coördinator van ORBIT vzw, bondgenoot rond superdiversiteit en migratie

### / MAYA MAES

communicatiemedewerker bij stadsbeweging BRAL die ijvert voor een duurzaam Brussel

**DIELEMAN:** “De pluim op de eigen hoed willen steken voor werk dat door het middenveld of door bottom-upburgerinitiatieven gedaan is, dat heet recuperatie. Dat is denken in termen van communicatie, en niet van beleid.”

**“Het beleid wordt steeds meer voor de rechtbank gedaagd. Wat leren politici uit die evolutie?”**

**- DIDIER VANDERSLYCKE**



**Hebben jullie het gevoel dat jullie vaak voor de kar gespannen worden? Dat jullie ingeschakeld worden om een vinkje te zetten bij ‘participatie’?**

**MAES:** “Ik heb op dit moment niet de indruk dat we gebruikt worden. Als dat zo is, dan trekken we een lijn. Je kan niet in het hoofd kijken van anderen. Welke motieven hebben ze? Als we met die subsidies ons ding kunnen doen en onze lijn vasthouden, gaan we daar in mee.”

**VANDERSLYCKE:** “Wij nemen veel maatschappelijke dienstverlening op onze schouders. Soms op vraag van politici. We doen dat graag, want sociaal-cultureel werk wil effectief bijdragen aan oplossingen. Maar plots krijg je dan te horen: we hebben jullie niet meer nodig, want er was alleen wat projectgeld of het thema is uit de media. Maar zo werkt het niet. Er wordt te weinig proactief samengezeten met middenveld, administratie én politiek. Er is geen tijd meer voor nuance en analyse. Het is teveel: hier zijn nú de centen voor wat nu populair is. Als we dat dan – vanuit impactstudie – willen verduurzamen, geven ze niet thuis. Wij moeten durven zeggen dat verandering tijd vraagt. (*denkt na*) Ken je de gedocumenteerde gesprekstafel nog? Alle belanghebbenden – onderzoekers en academici, ambtenaren en politici, organisaties – samenbrengen rond een thema en alle mogelijke inzichten bijeenleggen om keuzes te maken voor het beleid. Dat gebeurt niet meer. Een belangenvereniging legt nu haar eisen op tafel, er wordt met de

minister gepraat en ze bereiken een pre-akkoord. Hoe kom je zo nog tot een gezamenlijke waarheid en een daadwerkelijke aanpak?”

**MAES:** “In adviesraden?”

**DIELEMAN:** “Goed samengestelde adviesraden zijn belangrijk om tot degelijke besluitvorming te komen. Het soortelijk gewicht van een organisatie, die toevallig een goeie connectie heeft, weegt daar niet zwaarder door.”

**VANDERSLYCKE:** “Toen wij hoorden van de plannen om de Senaat te hervormen, deden we het voorstel om van de Senaat een maatschappelijke debatruimte te maken waar de maatschappelijke en levensbeschouwelijke actoren een plaats zouden krijgen, de denktank van de natie. Dat blijft een waardevol spoor. We hebben dat echt nodig in tijden van grote omwentelingen en opeenvolgende crisissen.”

**Denken vraagt tijd en die tijd lijken politici niet langer te hebben. Zijn ze slachtoffer van de snelheid waarmee alles vandaag gebeurt, opgejut door de media?**

**DIELEMAN:** “Een gewillig slachtoffer, denk ik soms. Omdat het op de korte termijn wel loont, overal zichtbaar zijn. Zodat je op zijn minst de indruk kan wekken dat je veel aan het doen bent.”

**VANDERSLYCKE:** “Ik twijfel niet dat er banden zijn tussen media en politiek. Maar ik twijfel er wel aan of alles gedirigeerd wordt vanuit de politiek. Ik denk dat het een samenspel is, dat zich geleidelijk

heeft ontwikkeld. Maar bij momenten zijn de media bepalend. Dan zegt een communicatiemedewerker: dit is *trending*, we gaan nu een halve dag TikTok-filmpjes maken en ons zo in de markt zetten. Pensenkermisseries waren er altijd, maar al dat politiek entertainment moeten we toch kunnen overstijgen?”

**MAES:** “Die pensenkermisseries zorgen wel voor rechtstreeks contact met burgers waar politici hun ideeën kunnen uitleggen en in dialoog gaan.”

**DIELEMAN:** “Ze worden er *face to face* geconfronteerd met de gevolgen van hun beleid. Sociale media daarentegen zijn platformen voor het grote gelijk. Luisteren naar elkaar, in gesprek gaan, dat missen we om tot breed gedragen beleid te komen.”

**MAES:** “Het is hoog tijd voor beperkingen op partij-uitgaven voor sociale media. Daar moeten spelregels voor komen, een beetje zoals voor het afficheren in de openbare ruimte in verkiezings-tijd. Twitter, Facebook, dat is toch ook onze openbare ruimte?”

**Jullie geven aan dat jullie vertrouwen in politici soms zoek is. Hebben jullie het gevoel dat zij nog voldoende vertrouwen hebben in onze sectoren?**

**VANDERSLYCKE:** “Vertrouwen betaalt je. Als je een kwaliteitsvol beleid wil, moet de expertise over maatschappelijke thema’s niet alleen kunnen groeien maar ook blijven. Met minimale subsidies vloeit die te snel weg bij onze organisaties.



**“Ik wil politici ook de hand reiken en zeggen: neem rustig de tijd.” - MAYA MAES**

Dat betekent minder kwaliteit voor de maatschappij en voor de politieke besluitvorming.”

**MAES:** “Als je jouw personeel geen stabiliteit kan garanderen, creëer je problemen.”

**DIELEMAN:** “Mensen willen, zeker in deze onzekere tijden, ook zekerheid hebben en dan is het ook logisch dat ze soms andere keuzes maken.”

**VANDERSLYCKE:** “Je had die kennis maar moeten ‘borgen’, zeggen politici dan. Maar wat heb je aan borgen als je er niemand meer mee aan de slag kan laten gaan?”

**DIELEMAN:** “Inderdaad. Hoeveel kennis wordt er doorgegeven

tussen kabinetten en ministers bij een regeringwissel, zelfs van dezelfde partij? Recent nog moest een minister het doen met een niet-aangesloten telefoon en een A4'tje op zijn bureau. De administratie is dan belangrijk om op te starten, maar die is helaas ook al jarenlang een besparingspost.”

**Commons, burgerinitiatieven: de trend van dingen te willen oplossen, weg van de politiek, is er. Waar eindigt dat doe-het-zelven, waar begint de verantwoordelijkheid van het middenveld en de politiek?**

**DIELEMAN:** “Ons democratisch systeem is toch ook gegroeid vanuit mensen die het anders wilden





## “Bottom-upinitiatieven zijn een wake-upcall om ons politieke systeem te verbeteren.”

- ISAAK DIELEMAN

aanpakken, als een burgerinitiatief, dat mogen we niet vergeten. *Bottom-up*initiatieven zijn een *wake-upcall* om ons politieke systeem te verbeteren. Mensen kunnen ook op andere momenten dan verkiezingen hun mening geven, zodat politici weten welke richting ze kunnen of moeten uitgaan.”

**VANDERSLYCKE:** “Wij moeten blijven opkomen voor de democratische besluitvorming en dus ook voor diegenen die daarvoor nodig zijn. Ook al zitten er constructiefouten in het systeem. We maken gelukkig op verschillende plaatsen burgerbewegingen mee die de politieke stem versterken en dat is een goede evolutie. Maar *bottom-up*, dat is voor mij ook met de lokale politiek, de lokale administra-

ties en bewogen ambtenaren aan tafel zitten. Het lukt altijd beter als het van onderuit gedragen is.”

**DIELEMAN:** “Beleid moet in elk geval degelijk en juridisch getoetst zijn voor het beslist wordt.”

**VANDERSLYCKE:** “(monkelt) Is dat dan niet zo? We zien nu hoe meer en meer politieke verwachtingen in de rechtbank terecht komen. Het beleid wordt voor de rechtbank gedaagd. Wij doen nu bijvoorbeeld mee aan De Woonzaak. Er is ook de Klimaatzaak. Wat leren politici uit die evolutie? Laat je het altijd maar zo ver komen?

zeggende: neem rustig de tijd, maak het gedragen.”

**DIELEMAN:** “En als je om 23 uur niet klaar bent met onderhandelen, laat je dan niet voor het blok zetten, ga allemaal rustig slapen en doe morgen met een fris hoofd verder. Hoe kun je nu in godsnaam goed beleid maken als iedereen al 48 uur wakker is? Tegelijk vind ik dat we onze politici beter professioneel moeten omkaderen zodat ze in die heksenketel tot beleid kunnen komen.”

[Hoe kijken jullie naar de verkiezingen van 2024?](#)

**MAES:** “Ik denk dat de verkiezingen in Brussel spannend zullen zijn. We hopen dat politici het eens zullen zijn over Brusselse uitdagingen en dat de partijen met inhoudelijke voorstellen komen. Wij geven hun er voor onze thema's graag een vergelijkend platform voor.”

**VANDERSLYCKE:** “Ik ben niet pessimistisch. We moeten samen vermijden dat negativiteit een *selffulfilling prophecy* wordt en mensen zouden zeggen dat het toch om zeep is. Onze sector heeft de verantwoordelijkheid tegen die stroom in te gaan. Je mag een bang hart hebben, maar je moet ook de moed vergaren om dat niet uit te stralen.”

**DIELEMAN:** “Wil je mensen meekrijgen? Maak er dan een opbouwend verhaal van. Door steeds te benadrukken hoe slecht alles wel is, dreigen mensen apathisch te worden. En dan los je niks op.” ■

# “Ga die dialoog aan!”

**Stephanie D'Hose (Open VLD) is Senaatsvoorzitter en in het Vlaams Parlement lid van de commissie Cultuur. In een vorig leven was ze kabinetschef van de toenmalige minister van Cultuur Sven Gatz.**

“Sociaal-culturele werkers zijn de aanjagers van de politiek. De zweep. De luis in de pels. Als wij onze job niet naar behoren doen, moeten we er tegen kunnen dat het middenveld ons daarop wijst.

Dat aanjagen moeten jullie in twee lagen doen. De algemene bevordering van de sector en het doorprikken van de vooroordelen over sociaal-cultureel werk tegenover de brede politiek, en met politieke specialisten rond de tafel zitten voor diepgaandere gesprekken over specifieke thema's.

Soms richt het sociaal-cultureel werk zich te veel alleen op de politici in de commissie Cultuur, en zoekt het te weinig bondge-

noten daarbuiten. Het is belangrijk om ook politici buiten de commissie te vertellen wat jullie doen, want jullie zijn een brede en versnipperde sector.

Als jullie er niet waren, zouden politici veel dingen missen. Politici die hun informatie alleen van sociale media halen, kunnen geen degelijk beleid voeren. Het wordt parlementsleden wel niet makkelijk gemaakt. Waar ik het zelf het moeilijkst mee heb, is de slechte toegang tot informatie voor parlementsleden. De administratie verricht veel studiewerk, maar wij krijgen die rapporten nauwelijks te zien. Zonder accurate data kan je geen degelijk beleid maken. Je merkt hoe weinig voorstellen van decreet er zijn, alles komt van de regering.

Het is belangrijk dat gespecialiseerde parlementsleden onderbouwde argumenten op tafel kunnen leggen. Ik wil graag ook meer dialoog met het middenveld, samen met andere politici die hun thema echt in de vingers hebben. Om in de diepte gaan, niet om het breed en algemeen te houden.

Dat is eigenlijk mijn droom voor de Senaat. Ik wil daar een burgerparlement maken, met een dialoog tussen burgers, midden-



veld, politici en experts. Dat is de politiek van het genuanceerde werk achter de schermen, niet die van de oneliners. Ik heb een aantal weken geleden een *cri de coeur* geschreven, een oproep aan politici om te stoppen met *soundbites*, aan de media om niet langer de luidste roepers een podium te geven.

Die aandacht voor de schreeuw-ers voedt het wantrouwen bij de burger. Ik zie ook hoe burgers – en middenveldorganisaties – steeds vaker naar de rechter stappen, omdat ze het niet eens zijn met politieke beslissingen. Bij mij gaan dan alarmbellen af. De enigen die daar rijker van worden zijn populistten en advocaten. Ga toch die dialoog aan!” ■